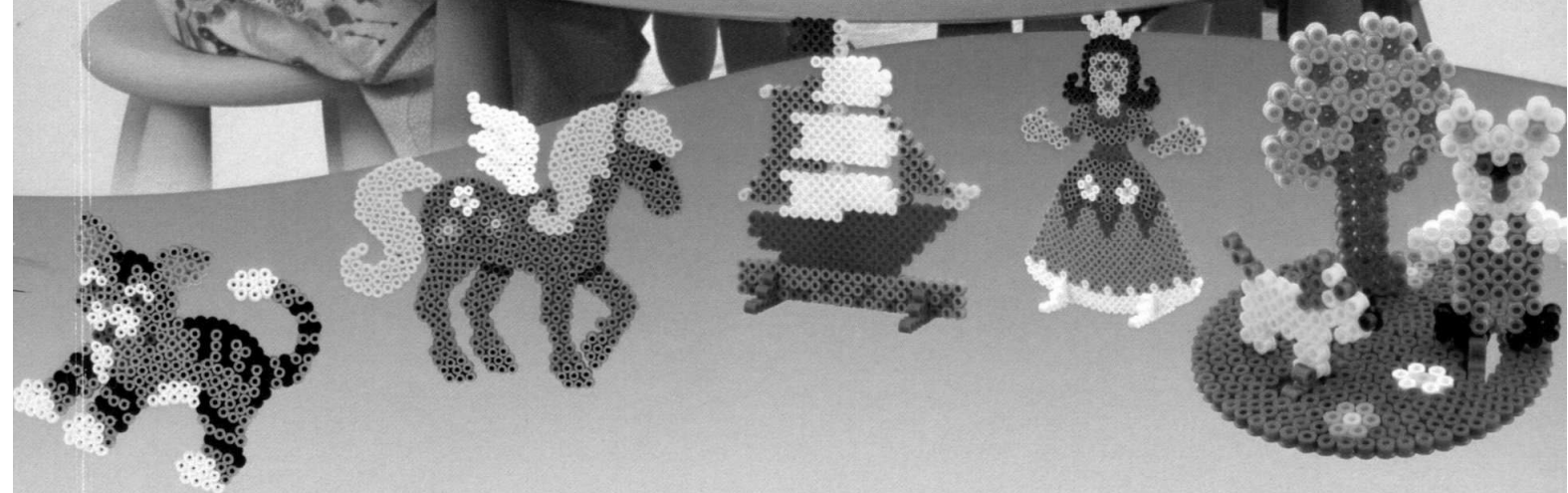

«DW-Toys»
(ТОВ «ДІВЕЙВ ГРУПП»)

«Нама» - мозаїка

ПРОГРАМА
ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Київ - 2017

**«DW-Toys»
(ТОВ «ДІВЕЙВ ГРУПП»)**

«НАМА» - МОЗАЇКА

**ПРОГРАМА
ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ХУДОЖНЬО-ПРОДУКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Київ – 2017

УДК 373.29:7](072)
ББК 74.100я7

Г 18

Керівник проекту: Грабовецький О. Ю.

Автори-упорядники: Васильєва Н. І., Кочерга О. В., Лук'янчук Л. П., Меленець Л. І.

Рецензенти: Беленька Г. В., завідувач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор педагогічних наук, професор.

Рого А. І., доцент кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Мостепанюк В. М., вихователь-методист ДНЗ № 10 «Незабудка» м. Шостка Сумської обл., «спеціаліст вищої категорії», старший вихователь.

«Ната» - мозаїка : програма та методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності дітей дошкільного віку / Авт.-упорядники: Н. І. Васильєва, О. В. Кочерга, Л. П. Лук'янчук, Л. І. Меленець. – К. : ТОВ «ФРАНКО ПАК», 2017. – 126 с.

Програму «Ната»-мозаїка» та методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності дітей дошкільного віку розроблено відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (2012), що уможливорює повніше враховувати інтереси, бажання, потреби, можливості і задатки кожного малюка задля своєчасного цілісного розвитку дитячої особистості. За спрямованістю на реалізацію розвивальної, виховної, навчальної мети дошкільної освіти, змістовою складовою і наповненням дана програма є парціальною – висвітлює кілька близьких змістових компонентів, напрямів за освітніми лініями «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» та доповнює зміст інваріантної складової чинних комплексних програм.

Парціально програму з термомозаїки «Ната» може бути використано для організації діяльності дошкільних закладів за пріоритетним художньо-естетичним напрямом, студій, гуртків, центрів розвитку, груп, де виховуються діти з особливими освітніми потребами при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних закладах, а також для проведення поглибленої індивідуальної роботи в умовах родини.

УДК 373.29:7](072)
ББК 74.100я7

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Програма «Нама-мозаїка»	8
1.1 Організація безпечного предметного середовища.....	10
1.2 «Нама» Махі» для дітей п'ятого року життя (I півріччя): пізнаємо, відтворюємо, граємо	14
1.2.1 Особливості особистісної культури дитини.....	14
1.2.2 Завдання	15
1.2.3 Очікувані результати реалізації розділу програми	16
1.3 «Нама» Міді» для дітей п'ятого року життя (II півріччя): пізнаємо, відтворюємо, граємо.....	18
1.3.1 Особливості особистісної культури дитини	18
1.3.2 Завдання	20
1.3.3 Очікувані результати реалізації розділу програми	21
1.4 «Нама»-мозаїка» для дітей шостого року життя: майструємо, імпровізуємо, творимо.....	24
1.4.1 Особливості особистісної культури дитини	24
1.4.2 Завдання	30
1.4.3 Очікувані результати реалізації розділу програми	31
2. Методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності	34
2.1 Мозаїка – гра зі строкатої суміші різноколірних елементів	34
2.2 Методичні зауваги: «Нама»-мозаїчний калейдоскоп.....	40
2.3 Блочне календарно-тематичне планування	44
2.4 Термомозаїка як засіб спеціального навчання й виховання.....	74
2.5 Орієнтовні конспекти організованої діяльності	76
Рекомендована література	86
Авторський колектив парціальної програми та методичного забезпечення	88
Додаток А. Висновок Міжвідомчої художньо-технічної ради з іграшок та навчально-наочних посібників при Міністерстві освіти і науки України	90
Додаток Б. Особливі застереження:.....	91
Додаток В. ІНСТРУКЦІЯ з охорони праці	92
Додаток Г. Обладнання та витратні матеріали.....	93
Додаток Д. Пробні вироби до розділу «НАМА» Махі для дітей п'ятого року життя (I півріччя): пізнаємо, відтворюємо, граємо	96
Додаток Е. Пробні вироби до розділу «НАМА» Міді для дітей п'ятого року життя (II півріччя): пізнаємо, відтворюємо, граємо	103
Додаток Є. Пробні вироби до розділу «НАМА» - мозаїка» для дітей шостого року життя: майструємо, імпровізуємо, творимо	111

Вступ

Закладаючи нові підходи в зміст сучасної дошкільної освіти, не можна забувати про важливість взаємодії фізичних та психічних потенціалів дитини дошкільного віку. Перше місце має належати взаємодії руки та мозку. Ось як про це писав Махатма Ганді: «Наша освіта має потребу в революційних змінах. Розум повинен проявлятися через руку. Якби був поетом, я б написав поему про можливості п'яти пальців. Чому ви вважаєте, що інтелект – все, а руки й ноги не мають великого значення? У житті тих, хто проходить через звичайну рутину освіти, в якій немає місця вправі руки, не вистачає «музики». Всі їхні здібності не одержують належного розвитку».

Будь яке художнє явище вимагає від того, хто його сприймає, відповідної «сенсорної готовності», тобто певного рівня розвитку процесів сприйняття. Психологи та педагоги відзначають роль чуттєвої основи художнього сприйняття. Чим активніше будуть, на їхню думку, «пошукові рухи» руки, ока, слуху, тим повніше, інтенсивніше буде сприйняття предметного світу, його різноманіття звуків, фарб і форм. Василь Сухомлинський наголошував: «... тонкі трудові рухи рук – і правої, і лівої ... виробляють розміреність і ритм руху пальців, формують чутливість, відчуття мініатюрного малюнка».

Мозаїка – зображення або візерунок, зроблений з окремих, щільно припасованих один до одного різнокольорових шматочків скла, мармуру, камінців і т. ін. – відома людству з давніх-давен. Ще в античну епоху мистецтво мозаїки поступово розвивалося від нескладних візерунків, викладених галькою на глиняних підлогах, до чудових багатоколірних композицій, набраних з каменю і смальти. Всесвітньо відомі мозаїки Стародавнього Риму й міста Помпеї, візантійські мозаїки, а також мозаїчні підлоги в Македонії (у місті Пелле) – все це справжні шедеври світового мистецтва.

Широко відоме це мистецтво і в нашій країні. Тисячі років розвитку національної художньої культури дали нам як визначні твори, так і створили певні художні традиції, що живуть і нині. Надзвичайною емоційною виразністю і красою відзначаються орнаментальні і сюжетні настінні мозаїчні зображення Софійського собору і Михайлівського монастиря в Києві, мозаїчні підлоги з мармуру, порфіру і шиферу Десятинної церкви свідчать про велику майстерність і високу художню культуру мозаїстів тих часів.

Сучасні українські художники, використовуючи традиції старих майстрів, створюють нові зразки монументальної мозаїки, що є повноцінним компонентом архітектурних ансамблів. Художники у співдружності з архітекторами створили ряд творів, в яких мозаїка стала важливою частиною декоративного оздоблення громадських споруд. Мальовничість сучасної мозаїки, а також глибина змісту мозаїчних творів в різних куточках України дозволяють віднести її до справжніх зразків сучасного українського мистецтва.

Дуже добре, що серед дитячих ігор є такі, що дають змогу не тільки ознайомити дітей з цим видом мистецтва, а й, що найголовніше, залучити їх до самостійної пізнавальної художньої-творчої діяльності, яка за своєю формою наближається до мистецтва мозаїки.

Програму «Ната»-мозаїка» та методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності дітей дошкільного віку розроблено відповідно до інваріантної складової Базового компонента дошкільної освіти (2012) і забезпечує його варіативність, що дозволяє повніше враховувати інтереси, бажання, потреби, можливості і задатки кожного малюка задля своєчасного цілісного розвитку дитячої особистості. За спрямованістю на реалізацію розвивальної, виховної, навчальної мети дошкільної освіти, змістовою складовою і наповненням дана програма є парціальною – висвітлює кілька близьких змістових компонентів, напрямів за освітніми лініями «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» та доповнює зміст інваріантної складової чинних комплексних програм.

Термомозаїка «Ната» – це набір різнокольорових намистин, виготовлених за спеціальною технологією, призначений для створення на пластинах (полях) іграшок, прикрас, декоративних виробів, арт-картин тощо, які зручно збираються і не розсіпаються після

термічної обробки. В процесі образотворення намистини можна вільно перемішувати, міняти кольори, місце розташування – тобто, фантазувати. А фантазія, як відомо – не має меж.

В 1961 році в Данії Мальті Хаанінг (дат. Malte Haaning) заснував компанію Malte Haaning Plastic A/S. з виробництва різних пластикових виробів – соломинки для пиття, коктейльні палички, годівниці для птахів і ще багато різних кумедних речей. Дещо пізніше, коли істотно зріс попит на дитячі розвивальні іграшки, засновник компанії Мальті Хаанінг прийняв рішення розвивати цей напрямок діяльності. Перші набори термомозаїки, відомі тепер як Midi, що й на сьогодні користуються найбільш попитом, було виготовлено в 1971 році. Серії Mini та Maxi випустили дещо пізніше. В 1984 році було зареєстровано торгову марку «Nana», що утворилась із початкових літер прізвища засновника компанії: «Na» – Haaning, «ma» – Malte.

Навчально-методичний посібник «Nana»-мозаїка : програма та методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності дітей дошкільного віку» має таку **структуру**: вступ, два розділи – Програма «Nana-мозаїка» та методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності, список рекомендованої літератури, перелік авторського колективу, додатки.

Мета програми «Nana»-мозаїка – розвиток інтересу до пізнання, творчої активності, ініціативності, готовності до моделювання, виховання креативності.

Для досягнення мети програмою «Nana»-мозаїка» буде реалізовано такі **завдання**:

- формування в межах вікових можливостей способів предметно-перетворювальної діяльності з дотриманням безпечних прийомів;
- формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва;
- розвиток у дітей творчих здібностей, елементів графічної грамоти;
- формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці;
- розвиток у дітей самостійності, організованості в ігровій діяльності;
- формування стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому;
- сприяння виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об'єднань за інтересами;
- заохочення до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суджень, до обміну думками, оцінювання себе й інших;
- формування доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу;
- розвиток у дитини наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення;
- формування у дітей елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях;
- набуття досвіду предметно-перетворювальної діяльності, способів практичних дій для початку оволодіння в школі основами технологій;
- засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях.

Ключові **підходи** побудови програми:

- діяльнісний підхід сприяє активізації навчальних зусиль дитини через ігрову, практичну та комунікативну діяльність, через виконання конкретних практичних завдань;
- особистісний підхід передбачає створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності;
- синергетичний підхід характеризується творчим характером навчання і виховання в процесі художньо-практичної діяльності;
- компетентнісний підхід передбачає спрямованість освітнього процесу на досягнення закріпленого результату, що зумовлює необхідність визначення засвоєння дитиною змісту освітніх ліній (знає, обізнана, розуміє, вміє, усвідомлює, здатна, застосовує, виявляє ставлення, оцінює);

- комунікативний підхід є підґрунтям програми «Нама»-мозаїка» є мовленнєве виховання, що забезпечить розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням, оскільки «каналом зв'язку» для одержання інформації з немовній сфері буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного виступає мова. Мовленнєва діяльність дітей у художньо-продуктивній діяльності складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички.

Ключові **принципи** побудови програми: наочності, доступності, активності, науковості, гуманізації, природовідповідності, добровільності, індивідуального підходу, виховання у праці, зв'язку виховання з життям, забезпечення умов для формування творчої особистості та ін.

Програма розрахована на два роки і містить три освітні вектори:

- ✓ **«Нама» Maxi» для дітей п'ятого року життя (I півріччя):** пізнаємо, відтворюємо, граємо;

- ✓ **«Нама» Midi» для дітей п'ятого року життя (II півріччя):** пізнаємо, відтворюємо, граємо;

- ✓ **«Нама»-мозаїка» для дітей шостого року життя:** майструємо, імпровізуємо, творимо.

Кожен з цих розділів містить опис особливостей особистісної культури дитини; завдання; очікувані результати реалізації розділу програми.

Вважаємо за необхідне розпочати Програму «Нама»-мозаїка» з розділу **«Організація безпечного предметного середовища»**, в якому описано матеріально-технічне забезпечення предметно-художньої діяльності дітей середнього та старшого дошкільного віку та надано рекомендації щодо дотримання техніки безпеки під час користування електроприладом, зокрема праскою.

Очікувані результати реалізації програми «Нама»-мозаїка». Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання. Гра забезпечить задоволення ігрових уподобань кожної дитини. Показником компетентності виступає здатність дитини застосовувати отримані знання та вміння в практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності.

Програма передбачає можливість варіювання залежно від темпу індивідуального розвитку дитини та право педагога вносити корективи в послідовність, тривалість запланованої освітньої діяльності з урахуванням суб'єктивних причин чи особливих обставин. Автори з вдячністю сприймуть зауваження та пропозиції, що сприятимуть поліпшенню змісту програми.

Розділ **«Методичне забезпечення художньо-продуктивної діяльності»** містить матеріали тактичного-технологічного характеру: розкрито роль мозаїки, як гри зі строкатої суміші різноколірних елементів, у естетичному, розумовому вихованні дітей; подано методичні зауваги щодо використання наборів «Нама»; блочне календарно-тематичне планування; орієнтовні конспекти організованої діяльності, поради вчителя-логопеда щодо використання термомозаїки як засобу спеціального навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами, лексичну мозаїку, що стане в нагоді дорослому в визначенні словникового змісту.

Василь Сухомлинський зазначав, що правої руки людині досить для того, щоб піднятися на ті вершини інтелектуальної культури, яких вона досягла. Але трудова майстерність, мистецтво праці, розум особистостей розвивались би незрівнянно швидше, якби найтонші трудові рухи, освоєні тільки правою рукою, були б і в лівій руки.

Тому, будь-які ігрові засоби, які спонукають до розвитку дрібної моторики рук дитини є важливими для стимулювання її чутливості відчуттів, сприймання, мислення, почуттів та уяви.